

Täysistunto

Torstai 19.10.2023 klo 15.59—20.00

7. Hallituksen esitys eduskunnalle turvallisuusluokitellun tiedon vaihtamisesta ja vastavuoroisesta suojaamisesta Alankomaiden kuningaskunnan kanssa tehdyn sopimuksen hyväksymiseksi ja voimaansaattamiseksi

Hallituksen esitys HE 22/2023 vp

Lähetekeskustelu

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 7. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään hallintovaliokuntaan.

Jälleen kerran tässä vaiheessa varataan keskusteluun enintään 30 minuuttia. Jos puheenvuoroja jää jäljelle, asian käsittely keskeytetään ja sitä jatketaan muiden asiakohtien jälkeen. — Ministeri Valtonen, esittelypuheenvuoro, olkaa hyvä.

Keskustelu

18.43 Ulkoministeri Elina Valtonen (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Valtioneuvosto on antanut eduskunnalle hallituksen esityksen turvallisuusluokitellun tiedon vaihtamisesta ja vastavuoroisesta suojaamisesta Alankomaiden kuningaskunnan kanssa tehdyn sopimuksen hyväksymiseksi ja voimaansaattamiseksi.

Sopimuksen tavoitteena on varmistua siitä, että Suomen Alankomaihin luovuttamaa ja Alankomaiden Suomeen luovuttamaa turvallisuusluokiteltua tietoa suojataan ja käsitellään asianmukaisesti. Sopimuksen tavoitteena on myös edistää sopimuksen osapuolten mahdollisuuksia vastaanottaa toisiltaan turvallisuusluokiteltua tietoa ja parantaa maiden välistä yhteistyötä tietoturvallisuuden alalla. Lisäksi sopimuksen tarkoituksena on turvata sopimuksen osapuolten yritysten mahdollisuudet osallistua sellaisiin kansainvälisiin sekä Suomen ja Alankomaiden välisiin hankkeisiin, joiden toteuttaminen saattaa edellyttää turvallisuusluokiteltujen tietojen vaihtoa.

Turvallisuusluokiteltua tietoa sisältäviä hankkeita toteutetaan erityisesti puolustusteollisuuden, turvallisuuden, ydinvoiman, informaatioteknologian ja muun korkean teknologian aloilla sekä tieteen ja tutkimuksen aloilla. Ilman tietoturvaluussopimusta suomalaiset yritykset voisivat jäädä Alankomaissa toteutettavien hankkeiden ulkopuolelle. Sopimuksen tarkoituksena onkin luoda tarvittavat järjestelyt ja menettelyt ennakkoon, jotta hankkeisiin osallistuminen olisi mahdollista, ja näin parantaa suomalaisten yritysten kilpailukykyä.

Suomella on tällä hetkellä 26 voimassa olevaa tietoturvaluussopimusta muiden valtioiden ja kansainvälisten järjestöjen kanssa. Viimeisin niistä on Pohjois-Atlantin sopimuksen osapuolten välillä tehty sopimus, jonka eduskunta hyväksyi kesällä ennen istuntotaukoa. Kyseinen Naton tietoturvaluussopimus on tullut Suomen osalta voimaan elokuussa.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 45/2023 vp

Ärade talman! De 26 överenskommelser om informationssäkerhet som är i kraft i Finland har inte ansetts innehålla bestämmelser som skulle falla inom landskapets behörighet, och således har lagtingets bifall inte begärts för ikraftträdandeförfattningarna. Enligt regeringen innehåller överenskommelsen med Nederländerna om utbyte och ömsesidigt skydd av säkerhetsklassificerad information inte heller några bestämmelser som faller inom landskapet Ålands behörighet och förutsätter således inte landskapets bifall i enlighet med självstyrelselagen för Åland. Propositionen hänvisar också till att det är möjligt att i en senare fas begära lagtingets bifall för godkännande av internationella avtal om det visar sig nödvändigt.

Arvoisa puhemies! Alankomaat on omalta osaltaan saattanut käsiteltävänä olevan sopimuksen hyväksymismenettelyt jo päätökseen, joten sopimus tulee voimaan sen jälkeen, kun Suomi ilmoittaa omalta osaltaan valtion sisäisten menettelyjensä saattamisesta päätökseen. Alankomaat on Suomelle läheinen yhteistyökumppani, ja Suomen edun mukaista on saada sopimus voimaan pikaisesti eduskunnan annettua sille hyväksyntänsä.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kaunisto.

18.47 Ville Kaunisto kok: Arvoisa puhemies! Kiitos ministerille erinomaisesta asian esittelystä. Keskiöön tässä nousee oikeastaan yhteistyö maiden välillä turvallisuusluokitellun tiedon suhteen ja nimenomaan tämä mahdollisuus suomalaisille yrityksille toimia myös näillä markkinoilla vahvemmin Alankomaiden kanssa.

Ehkä se, mitä haluaisin tässä vielä nostaa, on tämä aika, missä elämme tietyllä tavalla geopolitiikan historiallisessa murroksessa, johon kuuluvat näiden näkyvien hirveyksien ohella myös taloudellinen kilpailu, protektionismin kasvu ja valtiontukisääntöjen mahdollisesti jopa pysyvä höllentyminen ja sitä kautta Suomen aseman, sanotaan näin, ei heikentyminen mutta ainakin vaikeutuminen. Ja siinä mielessä on kyllä ollut aivan uskomattoman hienoa seurata ulkoministerin toimintaa maailmalla, sitä, millä tavalla Suomen etu on tuotu esiin siinä kontekstissa, missä meidän pitää ystävien ja kumppanien kanssa toimia.

Ja ehkä nyt sitten pöytäkirjaan vielä haluaisin sen merkin, että ulkoministerin on syytä tämän loistavan työn ohella myös muistaa huilata, niin että voimat riittävät, koska on aivan selvää, että nämä haasteet eivät lopu ja yhteistyötä ja kumppaneita tarvitaan yhä enemmän tulevaisuudessa. — Kiitoksia.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Joona Räsänen.

18.49 Joona Räsänen sd: Arvoisa puhemies! Näillä tietoturvaluossopimuksilla todella luodaan edellytykset turvallisuusluokitellun tiedon vaihtamiseen eri osapuolten välillä, ja näin siis konkreettisesti varmistetaan se, että se tieto, jota meillä on — tai tässä tapauksessa Alankomailla — ja jota vaihdamme, on suojattu. Tämähän on tärkeä asia jo lähtökohteisesti siinä, että pystytään rakentamaan myös luottamusta meidän yhteistyökumppaneiden välillä ja juuri tässä ajassa, jossa elämme ja jossa tiedämme, että totta kai myös verkon välityksellä erilaista rikollista toimintaa tapahtuu. On tärkeätä, että kaikissa niissä maissa, joiden kanssa meillä vastaavat sopimukset ovat voimassa, todella kiinnitetään huomiota siihen, että pystymme tämän turvallisuusluokitellun tiedon turvaamaan ja sitä kautta ylläpitämään myös kollektiivisesti turvallisuuttamme. Ja niin kuin arvoisa ministeri tuossa to-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 45/2023 vp

tesi, totta kai tällä on merkitystä myös siinä, millä tavalla suomalaiset yritykset, jotka toimivat sitten sillä saralla, jolla nimenomaan myös tätä turvallisuusluokiteltua tietoa liikkuu, pystyvät osallistumaan erilaisiin hankkeisiin. Senkin takia on tärkeätä, että mahdollisimman nopeasti Suomessa saatamme tämän nyt voimaan.

Arvoisa puhemies! Tämähän todella ei ole ainutkertainen sopimus, vaan meillähän näitä on parisenkymmentä eri osapuolten välillä. Sehän johtuu siitä, että mitään kansainvälistä yleissopimusta juurikaan tässä kokonaisuudessa ei ole. Meillähän on muutaman Pohjoismaan kanssa tämä yhteinen sopimus, ja sitten myös Euroopan unionin alueella on muistaakseni viime vuosikymmenen puolella tullut voimaan tällainen kollektiivisempi sopimus, joka nimenomaan liittyy tähän tiedonvaihdon turvaamiseen. Mutta kun vertaa tätä kollektiivista sopimusta nyt näihin keskinäisiin sopimuksiin, niin sehän ei ole niin kattava. Senpä takia olisi varmaan paikallaan, että jossain vaiheessa myös kiinnitettäisiin huomiota siihen, olisiko mahdollisesti tämän EU-tasoisinkin sopimuksen päivittäminen ajankohtaista, jolloin saataisiin sielläkin niin sanotusti nämä turvastandardit vastaamaan näitä standardeja, jotka liittyvät enemmän näihin kahdenvälisiin sopimuksiin. Toivon, että se myös jossain vaiheessa edelleen tulee unionissa agendalle. Siinä ei ole mitään väärää, että me teemme sopimuksen aina kahdenvälisesti, mutta olisi varmaan tulevaisuudessa järkevämpää, että meillä olisi myös tällä saralla kansainvälinen yleissopimus, jota voisimme hyödyntää. Sen kautta sitten myös nämä tiedon vaihtamiseen liittyvät turvallisuushuolet olisivat selvitettävissä ehkä hieman nopeammin kuin niin, että jokaisessa maassa ratifioidaan näitä kahdenvälisiä sopimuksia.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Haluaako ministeri kommentoida käytyä keskustelua? — Olkaa hyvä.

18.52 Ulkoministeri Elina Valtonen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kiitos edustaja Kaunistolle. On tosiaan näin, että tämä geopolitiikan aika haastaa meitä kaikkia, mutta meidän täällä jaksamme, ja suomalaiset on veistetty semmoisesta puusta, että mikä tahansa meitä koettelee, niin meidän kestämmme.

On aivan totta, että tämä sopimus luo erinomaiset puitteet paitsi Alankomaiden ja Suomen välisten suhteiden tiivistämiselle myös ja ennen muuta meidän elinkeinoelämälle, suomalaisille ja myös hollantilaisille yrityksille, jotka voivat myös käydä nyt sitten tehokkaammin kauppaa toistensa kanssa ja toistensa markkinoilla.

Edustaja Räsäselä: Otan tästä kopin ja vien ajatusta kansainvälisillä foorumeilla eteenpäin. Tällainen hanke voi tosiaan olla Euroopan unionin tasolla järkevästi toteutettavissa, tai miksei sitten laajemminkin kansainvälisesti. Näitä sopimuksia toden totta on — esimerkiksi juuri Naton kanssa Naton salaisen aineiston käsittelyyn laadittu sopimus, jonka eduskunta hyväksyi. Kyllä näitä pohjia riittää. Otan kopin tästä erinomaisesta esityksestä.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Kiitoksia ministerille.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin hallintovaliokuntaan.